

Over het Nationaal Comité 4 en 5 mei

Algemeen

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei is op 27 november 1987 bij Koninklijk Besluit ingesteld en heeft een bijzondere verantwoordelijkheid binnen de Nederlandse samenleving.

Op 4 mei staan we samen stil en herdenken we hen die omgekomen of vermoord zijn in zowel de Tweede Wereldoorlog en de koloniale oorlog in Indonesië, als in oorlogssituaties en bij vredesoperaties daarna. Op 5 mei vieren we de vrijheid waarin we samen leven. Het comité geeft richting, vorm en inhoud aan herdenken, vieren en het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog.

Het comité draagt zorg voor de organisatie van de nationale activiteiten op 4 en 5 mei, adviseert en ondersteunt bij andere herdenkingen in het land en ontwikkelt voorlichtingsprogramma's en publiekscampagnes met als doel de betrokkenheid bij en participatie aan herdenken, vieren en herinneren te vergroten. Ook realiseert het comité educatieve projecten en verricht het toegepast onderzoek op het gebied van herdenken, vieren en herinneren.

Het comité maakt deel uit van een breed netwerk van organisaties en instellingen, en werkt samen met tal van lokale, provinciale en nationale partijen.

Structuur en Organisatie

Het comité bestaat op dit moment uit de voorzitter, 11 leden en 2 ambtelijk adviseurs, georganiseerd in een zelfstandige stichting. Het doel en de kerntaken van het comité zijn zoals vastgesteld bij het instellen van het comité bij Koninklijk Besluit in 1987. Het comité is belast met het besturen van de stichting en bepaalt het beleid, stelt de financiële richtlijnen vast en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding. Daarbij wordt het ondersteund door een bureau (25 fte) dat onder leiding van een directeur verantwoordelijk is voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid en de daaruit voortvloeiende activiteiten. Het comité werkt samen met een groot aantal partijen die nauw betrokken zijn bij, en deels zelf verantwoordelijk zijn voor, (onderdelen van) activiteiten of evenementen.

Bestuur

dhr. prof. dr. Wim B.H.J. van de Donk,
voorzitter
dhr. kolonel der mariniers b.d. J.C.
Coumans, vicevoorzitter
mw. prof. dr. Y.D. Burger
dhr. generaal O. Eichelsheim (q.q. lid)
mw. prof. dr. M.F.H. Hirsch Ballin
dhr. O. Hoes
mw. drs. L.A.M. van der Linden
dhr. prof. dr. K. Putters
dhr. drs. J. Smit (q.q. lid)
mw. dr. N. Sterkenburg
dhr. drs. S. Riedstra (adviseur a.i.)
dhr. Drs. G.J. Buitendijk (adviseur)

De voorzitter en leden van het comité worden benoemd bij Koninklijk Besluit op voordracht van de minister-president, de minister van Algemene Zaken en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De leden worden benoemd voor een periode van zes jaar en zijn in principe niet herbenoembaar.

Vanuit het comité is een Dagelijks Bestuur gevormd, bestaande uit de voorzitter, vicevoorzitter en penningmeester. Het comité kent een vaste commissie Financiën en P&O, bestaande uit de penningmeester en een lid van het comité. Daarnaast zijn vanuit het comité drie bestuurlijke klankbordgroepen gevormd voor verdieping op specifieke thema's rondom herdenken, vieren en herinneren, mede in het licht van actuele ontwikkelingen in onze samenleving en als basis voor de lange termijn visie van het comité.

Financiën

Het budget van het Nationaal Comité bedraagt voor 2023 circa € 7,5 miljoen, gefinancierd met een instellingssubsidie van de rijksoverheid, een meerjarige subsidie van het vfonds en diverse kleinere bijdragen van andere overheden en vanuit specifieke projectsubsidies. Het Nederlandse bedrijfsleven draagt bij aan het comité via het Nationaal Fonds 4 en 5 mei. Belangrijk is ook het grote aantal bijdragen in natura, verstrekt door diverse bedrijven als ook door de gemeente Amsterdam en het ministerie van Defensie, die ondersteuning verlenen aan de Nationale Herdenking, de Bevrijdingsfestivals en het 5 mei-concert.

Netwerk

Het werkveld van het comité is complex en vraagt van de leden en van het bureau een sterke maatschappelijke en politieke antenne, een hoge mate van (politieke en bestuurlijke) sensitiviteit en actief stakeholder management. Het comité werkt samen met organisaties van oorlogsgetroffenen, lokale organisaties van herdenken en vieren waaronder de veertien Bevrijdingsfestivals, educatie- en onderzoeksinstellingen, musea en herinneringscentra, maatschappelijke organisaties, de NOS en tal van bedrijven die als leverancier of via het Nationaal Fonds 4 en 5 mei bij het comité betrokken zijn.

Daarnaast onderhoudt het comité contacten met onder meer het koningshuis, de minister-president, de staatssecretaris van VWS (als verantwoordelijke voor de portefeuille 'Oorlogsgetroffenen en herinnering Tweede Wereldoorlog' binnen VWS), de Kamervoorzitters en de secretarissen-generaal van de diverse betrokken departementen, als ook met de commissarissen van de Koning (de Nationale Viering van de Bevrijding vindt elk jaar plaats in één van de 12 provincies) en andere vertegenwoordigers van lokale overheden.

Beleidsvisie 2021-2025: Iemand stelt de vraag

Meer dan 80% van de Nederlandse bevolking voelt zich verbonden bij 4 en 5 mei, twee belangrijke dagen van nationale verbondenheid. Zeker in de huidige tijd heeft de opdracht van het Nationaal Comité een hoog belang en urgentie, gegeven de vele veranderingen en crises die onze samenleving doormaakt en waaronder ook vormen van extremisme en antisemitisme die om alertheid vragen als het gaat om onze vrijheid en de waarden van de democratische rechtsstaat.

In de beleidsvisie *Iemand stelt de vraag* (2021-2025) zijn vijf inhoudelijke accenten benoemd die richting, vorm en inhoud geven aan de (door)ontwikkeling en uitvoering van de kerntaken van het comité. Deze accenten zijn: familieverhalen, verbinden, pijnlijke kanten van de geschiedenis, diversiteit en vrijheid verdiepen. Naast deze vijf accenten heeft het comité blijvende aandacht in al zijn activiteiten voor de Holocaust en het verzet.

Voor de uitvoering van de activiteiten wordt het beleidsplan vertaald naar jaarplannen. Centraal in de uitvoering van deze plannen in de komende jaren staan:

- het versterken van de verbinding tussen 4 en 5 mei als dagen van nationale verbondenheid;
- het blijven investeren in het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog om betekenis en duiding te geven aan 4 en 5 mei; en
- het verdieping zoeken op het besef dat we leven in vrede, vrijheid en in een democratische rechtsstaat en dat dit inspanning vraagt van de gehele samenleving.

Naast de realisatie van het beleidsplan in de komende jaren voert het comité een voortdurende dialoog over de toekomst van herdenken, vieren en herinneren, met oog voor actuele ontwikkelingen en de maatschappelijke context waarbinnen het comité zijn opdracht vervult. Binnen het comité wordt in de klankbordgroepen 'Maatschappelijk kompas', 'Toekomst van herdenken' en 'Toekomst van vieren' de verdieping gezocht op specifieke thema's. Hiermee wordt het fundament gelegd voor de richting van het comité in de volgende beleidsperiode en voor de langere termijn.

“In Nederland vinden het hele jaar door herdenkingen plaats van verschillende groepen oorlogsslachtoffers. Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei herdenken we alle slachtoffers samen. In bijna elke gemeente wordt een herdenking georganiseerd.”